

Nr 61

Av herr **Lundström** och fru **Gärde Widemar**, om befrielse för utländska medborgare från retroaktiv skyldighet att erlägga folkpensionsavgift.

I kungörelser den 18/11 1949 (nr 582), 22/9 1955 (nr 563), 21/9 1956 (nr 488) och 27/6 1957 (nr 458) har på grundval av vissa konventioner om social trygghet bl. a. stadgats skyldighet för här mantalsskrivna medborgare i ett antal utländska stater att utgiva folkpensionsavgift enligt för svenska medborgare tillämpliga grunder. Övergångsbestämmelserna har därvid givits sådan utformning, att folkpensionsavgift påförts vederbörande redan för året efter det kungörelse utfärdats. Eftersom de berörda skattskyldiga inte förrän i slutet av det år, på vars inkomst avgift första gången beräknats, kunna få kännedom om sin skyldighet att utgöra avgift på grund av densamma, har härigenom avgiftsskyldigheten fått en retroaktiv effekt.

I regel torde olägenheten härav ha varit mindre betydande, nämligen i alla de fall, där preliminärskatt uttagits enligt tabell, i vilket uttag folkpensionsavgiften ju ingår. Emellertid torde det inte sällan ha förekommit, att här mantalsskrivna utlänningar debiterats B-skatt eller erhållit jämkning i sin preliminära skatt, varvid, såvitt angår beslut meddelade före utfärdandet av ovannämnda kungörelser, någon folkpensionsavgift icke beräknats. När sådan avgift sedan debiterats, har i berörda fall en opåräknad kvarstående skatt uppkommit.

Särskilt stötande lär detta ha varit, när jämningsbeslut meddelats i samband med utflyttning ur riket. Såväl de skattskyldiga själva som de svenska uppborndsmyndigheterna har vid sådan utflyttning haft anspråk på att en såvitt möjligt slutgiltig reglering av de utflyttandes skatteskuld skett. De utlänningar, som före utflyttning behörigen deklarerat sina inkomstförhållanden, torde också ha bibragts uppfattningen, att deras konto med skattemyndigheterna varit definitivt utjämnat.

Det kan visserligen anmärkas, att 19 § folkpensionslagen anknyter avgiftsskyldigheten till taxeringsåret, varför någon retroaktivitet i formell mening här icke föreligger. Det bör emellertid uppmärksammas, att vid senare års avgiftshöjningar (den mindre justeringen för äkta makar 1953 är ett undantag) faktiskt retroaktivitet undvikits, i det att ikraftträdandet bestämts så, att höjningarna kunnat beaktas jämväl under vederbörligt uppborndsår. Erinras kan även om ett uttalande av chefen för finansdepartementet (k. prop. 100/1953 s. 95), att »... denna avgift beräknats på inkomsten under ett år, då pension ej utgått, och att avgiften i fråga förutsattes ha erlagts preli-

minärt under detta sistnämnda år». Det gällde här väl att märka en bestämmelse om det första år, under vilket folkpensionärer skulle undantas från avgiftsplikt. Men samma betraktelsesätt, som reellt förbinder avgiftsskyldigheten med inkomståret, synes förenligt inte minst med de likaledes 1953 beslutade förändringarna avseende tidpunkten för hänsynstagande till förvärv och förlust av medborgarskap samt mantalsskrivning. Det förefaller därför skäligt, att det tillämpas även när det gäller avgiftsskyldighetens inträde för nya grupper.

En reglering av det påtalade missförhållandet synes särskilt motiverad för de fall, där jämningsbeslut meddelats i samband med utflyttning ur riket, utan att folkpensionsavgift därvid beräknats. I likformighetens intresse vore det måhända riktigast att verkställa den så, att avgiftsdebiteringen, åtminstone sådan som skett i samband med inkomsttaxering år 1957 eller senare och således normalt ännu icke föranlett inbetalning av kvarstående skatt, undanröjdes för samtliga här berörda avgiftsskyldiga. Även om ett avkortningsförfarande skulle finnas mindre lämpligt, synes det, synnerligast i betraktande av redan beslutade och ev. framtida höjningar av folkpensionsavgiften, angeläget, att retroaktiv avgiftspåföring fortsättningsvis helt undvikas. Till denna fråga återkommer vi i en särskild motion.

Under hänvisning till det anförda hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att vid utsträckning till utländska medborgare av skyldighet att utgöra folkpensionsavgift all retroaktivt verkande avgiftsskyldighet undvikas.

Stockholm den 22 januari 1958

Birger Lundström

Ingrid Gärde Widemar